

Nedannämnda utlåtande rättat i enlighet med fullmäktiges i Kronoby beslut 4.1.2006 § 3.

Med anledning av Österbottens förbunds begäran om utlåtande och våra synpunkter på de riktlinjer för den regionala fasen, som ministerarbetsgruppen för basserviceprogrammet har utarbetat för projektet för kommun- och servicestrukturen vill Kronoby kommun framföra följande:

Särdrag och utvecklingstrender till 2015 gällande bl.a. sysselsättning, befolkningens åldersstruktur, nettoförändring i invånarantal, närings- och företagsverksamhet, tillgänglighet, kommunstruktur

2.1

Kronoby befinner sig i ett gränsområde mellan två landskap och mitt i det pendlingsområde som formas av Jakobstad och Karleby med kringliggande kommuner. Utlåtandet tar följaktligen fasta på denna realitet eftersom ett ensidigt landskapsbaserat betraktelsesätt i detta fall skulle ge en bristfällig och missvisande bild av kommunens situation och möjligheter.

1. Kronoby kommun framhåller att de lösningar som tas fram, bör beakta både de språkliga, kulturella och socioekonomiska aspekterna och förhållandena i området för att bästa möjliga resultat skall uppnås. Tillgängligheten på service är viktig, men att få service på sitt modersmål är ytterst viktigt, speciellt inom barndagvård, grundskola samt andra stadiets utbildning, såväl som i hälsovården och åldringsvården. Inom den sociala sektorn är bland annat psykvården, vården av utvecklingsstörda och handikappade direkt språkbundna för att en kvalitativt god vård skall kunna erbjudas. Detta villkor gäller även för den finskspråkiga minoriteten.
2. Kronoby hör till Karleby-Jakobstads pendlingsområde med klart störst in- och utpendling till Karleby. Pendlingen mellan Jakobstad och Karleby är anmärkningsvärd stor och inpendling till Kronoby sker även i betydande grad t.ex. från Kaustby men också från övriga grannkommuner. Utöver arbetskrafts-pendlingen har vi av hävd en betydande pendling inom handel och kultur. Näringslivet är integrerat i nätverk och via ägarstrukturer. Regioncentrumprogrammet för Karleby och Jakobstad definierar båtindustrin, kemi och metall (laser) som gemensamma tyngdpunktsområden i utvecklingsarbetet. Branscherna utgör gränsöverskridande kluster som inte kan kapas av administrativa gränser men vars resurstilldelning försvåras av dessa gränser.
3. Inom vår region är den demografiska utvecklingen rätt väl i balans och avviker ej nämnvärt från landets medeltal. Sysselsättningsläget hör till de bästa i landet och utvecklingen inom näringslivet har varit god. Utvecklingen inom servicesektorn kunde dock vara bättre. Social- och hälsovårdstjänster utvecklas i gott samarbete med grannkommunerna. Samarbetet sträcker sig över språk- och landskapsgränser och det fortsatta samarbetet bör kunna tryggas oberoende av lösning på riksnivå och oberoende av modell.
4. P.g.a. Kronoby kommuns geografi är avstånden långa redan inom kommunen och en framtida strukturreform kan inte ändra på geografiska fakta. En lösning med ”gränslös service” kunde förbättra tillgängligheten.
5. Kommunstruktur och servicestruktur (nuvarande) framgår ur bilaga.
6. Pensionsavgång bland personalen i Kronoby kommun framkommer ur bilaga. Utvecklingen motsvarar den förväntade allmänna utvecklingen.

2.2

Vilka kommunala samarbetsprojekt eller exempel på god praxis pågår i er region?

Ur bifogade förteckning framgår att regionen har ett omfattande samarbete inom flera sektorer. Förutom de förtecknade samarbetsformerna finns det många inofficiella, men väl fungerande fora för samarbete; t.ex. sociala ledningen har regelbundna möten, miljösekreterarna, tekniska sektorns ledning, ekonomiförvaltningen, personalförvaltningen o.s.v. Samarbetsnämnden för Pedersörenejden samt samarbetskommittén för Kronoby-Karleby sammankommer vid behov för behandling av gemensamma frågor. Nu är det även aktuellt med en samarbetsdelegation för regionen och Karleby stad.

Inga offentliga förberedelser och utredningar är på gång som tar sikte på kommunsammanslagningar. Regionen har redan genomgått kommunsammanslagningar på 1960-1970 talen, varför det för Kronobys del för tillfället inte är aktuellt utan tyngdpunkten för ligger på utökad samarbete i Jakobstad-Karleby regionen..

3

Hur tjänster kan ordnas och tillhandahållas mot bakgrunden av de tre modellerna i er region (i tvåspråkiga områden för respektive språkgrupper) ?

. Social och hälsovård

3.1 **Preventiva insatser** inom social- och hälsovård kan bäst utföras inom ramen för den egna verksamheten. HVC handhar också skolhälsovården och företagshälsovården. Inom en stark primärkommun måste man trygga tillgången på denna service på modersmålet (för de flesta svenska 86%). Blir det distriktsmodellen (sjukvårdsdistriktet MÖCS) måste servicen ändå kunna produceras på svenska i Kronoby. Inom regionkommunmodellen tryggas servicen i alla fall på svenska, ifall landskapet Österbotten bildar grunden för regionkommun. Avståndet till upprätthållaren kan dock bli stort. Samarbetet mellan de olika sjukvårdsdistrikten och de olika specialiteterna måste i vilket som helst fall förbättras.

3.2 **Primärvården** utförs nu inom egen HVC. Inom en stark primärkommun kan dessa uppgifter skötas antingen genom KNHVC eller MHSO i samarbete med MÖCS. En distriktsmodell skulle sannolikt utgå ifrån att MÖCS skulle "överta" primärvården. En regionkommunmodell för social- och hälsovården skulle medföra överföring av Kronoby kommun till ny region och synbarligen i strid med språklagens bestämmelser.

3.3 Den **specialiserade sjukvården** sköts nu inom MÖCS samkommun och skulle även inom stark primärkommunmodell kunna skötas där i samarbete med MHSO. Också inom en distriktsmodell skulle den specialiserade sjukvården skötas som nu. Vid en regionkommunmodell skulle Kronoby kommun måsta överföras till ny region i strid med språklagens anda.

3.4 **Socialvården** sker nu såsom egen verksamhet samt till vissa delar i samarbete med grannkommuner. Inom stark primärkommunmodell skulle socialvården skötas som nu ifall nuvarande regiontillhörighet tillämpas, men ifall överföring sker till Karleby skulle socialvården kräva egen svenskspråkig enhet för att trygga servicen på svenska. Inom distriktsmodellen skulle den kunna skötas inom regionen och inom regionkommunmodellen uppstår samma behov att trygga servicen på modersmålet.

3.5 Servicekedjor inom social- och hälsovården. Bilaga

3.6 **Högspecialiserad sjukvård** fås nu både i Uleåborg, Vasa samt Tammerfors och Helsingfors, beroende på diagnos. Vissa tjänster köpes av privata via MÖCS.

Undervisnings- och kulturverksamhet.

3.7 Den **grundläggande utbildningen** borde liksom nu skötas av primärkommunen oberoende av modell. De långa avstånden i kommunen talar för ett decentraliserat skolnät i minst fyra enheter.

3.8 **Gymnasieutbildning och yrkesutbildning på andra stadiet** kunde fortsätta som nu, med större samverkan mellan gymnasierna. Ett alternativ är att det bildas en ny upprätthållare för utbildningen på andra stadiet för hela regionen, och denna enhet skulle även naturligt kunna täcka behoven i Karleby och Oravais. Denna nya enhet kunde även upprätthålla MI och AI verksamheten samt eventuellt Kronoby Folkhögskola.

3.9 **Yrkeshögskoleutbildningen** kan med fördel skötas gemensamt med Yrkeshögskolan Sydväst, Åbo Akademi och Svenska Österbottens Yrkeshögskola. Mellersta Österbottens Yrkeshögskola handhar en del av yrkesutbildningen i nejden.

3.10 **Kultur- och bibliotekstjänster** kan skötas så att primärkommunen handhar kulturtjänsterna liksom **ungdomstjänsterna**, bibliotekstjänster och **idrottstjänsterna**. Kvalificerade och krävande idrottstjänster bör skötas i samarbete med grannkommuner och städer.

Teknisk sektor, näringslivsutveckling

3.11 **Tjänster för planläggning och markanvändning** sköts nu som egen verksamhet, förutom i mera omfattande planlägningsarbeten, då utomstående planläggare används efter offert. Tomtmätningar och avvägningar kan skötas snabbt och flexibelt som egen verksamhet. Distrikts eller regionmodell skulle sannolikt försämra smidigheten och serviceenivån.

3.12 **Tjänster och verksamheter för näringspolitiken och den regionala utvecklingen** sköts idag som regionalt samarbete inom Concordia Ab, som ägs av städerna Jakobstad och Nykarleby samt kommunerna Larsmo, Pedersöre och Kronoby. Samarbetet är gott med Firmaxi och Ketek i Karleby.

3.13 **Tekniska tjänster** sköts delvis med egen arbetskraft och maskiner, men har i allt större omfattning lagts ut på entreprenad. Samarbete med grannkommunerna förekommer och utvidgas samt med Vägverket.

Produktionssätt

Hur bedöms förutsättningarna i regionen för beställar-utförarmodeller och inom vilka sektorer?

3.14 Kronoby kommun har genomfört beställar- utförarmodellen för mat- samt städservice.

Modellen kunde eventuellt tillämpas för fastighetsskötsel, tekniska tjänster och områden, där det finns alternativa producenter. Inom social- och hälsovården finns ej i dagens läge tillräckligt med konkurrens, varför utförare blir lätt enbart den offentliga sektorn.

På vilka modeller (värdkommun, gemensamma kommunala affärsverk) kan beställar-utförarmodell tillämpas och hur vidareutveckla dem?

3.15 Värdkommunmodellen kunde tillämpas på t.ex. social och hälsovården ifall ej distriktsmodellen med samkommun genomförs. Prissättningen blir dock problematisk, eftersom konkurrenssituation inte finns. Modellen med ”gränslös service” borde utvecklas genom ett gemensamt prissättningsystem inom hela området och kunden kunde få välja vilken producent han/hon föredrar. Alternativt service- sedlar som gäller inom region eller större område.

Regionens möjligheter att effektivera samarbetet kring tjänsteproduktion mellan offentlig - privat sektor och offentlig-tredje sektorn

3.16 Genom att införa service- sedlar, genom att avtala med representanter för privata sektorn samt tredje sektorn, då sådana finns.

Effektiviserat samarbete kring tjänsteproduktion kommun-stat?

3.17 Via samservice för Polisärenden, FPA och kommunalinformation.

Finansieringsansvaret? Skall finansieringen i distriktsmodellen bygga på dels befolkningsunderlag, dels inkomstunderlag?

3.18 I distriktsmodellen borde en delad modell, där även den beskattningsbara inkomsten i kommunalbeskattningen beaktas. Därutöver borde befolkningsunderlaget samt förväntade förändringar i demografin påverka.

Regionens förutsättningar att förbättra produktiviteten, effektiviteten och resultaten i kommunal verksamhet 2005-2015?

3.19 P.g.a. den rätt förmånliga utvecklingen av befolkningsstrukturen och näringslivsutvecklingen har nejden goda förutsättningar att genom gemensamma och skilda lösningar förbättra produktiviteten, effektiviteten och resultatet i den kommunala verksamheten under perioden 2005-2015.

Kontroll och styrning, kommunal demokrati

Hur säkerställa demokratisk styrning och representativ demokrati?

3.20 Genom närhetsprincipen.

Regionens förutsättningar att satsa på direkt medborgarinflytande?

3.21 Det har delvis skett genom att olika former av råd såsom ungdomsråd, äldreåd och handikappråd har införts. Via nya datalösningar har möjligheterna ytterligare förbättrats. Gräns bör dock klargöras för gallupdemokrati/åsikter och det imperativa

mandatet genom representativ demokrati. Transparens i ärendenas beredning och ökad öppenhet och information i tidigt skede av ärendenas behandling ökar möjligheterna för medborgarinflytandet. Detta har regionen möjlighet att genomföra liksom kommunerna inom regionen. Ju större enhet, desto mer avlägset är beslutsfattandet och medborgarinflytandet minskar.

Möjligheter för regionens kommuner att trygga tillgången på kommunal personal 2005-2015?
3.22 Sannolikt samma möjligheter, eventuellt bättre än i genomsnitt p.g.a. trygg och god boendemiljö i landsortsliknande miljö, men med närhet till städer.

4. Kommunindelning och andra områdesindelningar

Vid ett nätverk av kommuner med 20 000 invånare, hur skulle kommunstrukturen i regionen eller i ett landskapsövergripande perspektiv då se ut? Vilka kommuner skulle gå samman och enligt vilka kriterier?

4.1 Pedersörenejden jämte Karleby stad, beroende på utvecklingen inom det finska Mellersta- Österbotten. Språklagens bestämmelser bör uppfyllas och möjligheterna att trygga service på modersmålet bör tryggas för befolkningen i norra svenska österbotten. Församlingarna inom Kronoby Kyrkliga samfällighet hör till Pedersöre prosteri och till Borgå stift. Denna indelning är naturlig av historiska, kulturella och språkliga skäl.

Vid en satsning på distriktsmodellen, hur skulle distriktsindelningen i regionen eller landskapsöverskridande perspektiv då se ut och på vilka grunder?

4.2 Regionen skulle i så fall gå in för distriktsmodell två enligt skild utredning.

Satsning på regionkommunmodellen?

4.3 Landskapet Österbotten, med långtgående samarbete över regionkommungränsen med Karleby stad.

Finns det anledning se över gränserna för de ekonomiska regionerna i regionen eller i ett landskapsöverskridande perspektiv? I så fall hur och på vilka grunder?

4.4 Inte i detta skede. Kronoby kommun tillhör Svenska Österbotten kulturellt, inom undervisning och annan service som är språkberoende. Ur näringslivets synpunkt är dock området Jakobstadsregionen- Karleby ett naturligt område.

Finns det anledning se över landskapsgränserna? I så fall hur och på vilka grunder?

4.5 Eventuellt sammanföra Österbotten med Mellersta- Österbotten och Syd-Österbotten.

Vidareutveckla modellerna

Hur vidareutveckla primärskommunmodellen för att den ska lämpa sig bättre för våra särförhållanden?

5.1 Primärskommunmodellen är långt genomförd i och med den föregående kommunsammanslagningens väg på 1960-1970 talet i Österbotten

Hur distriktsmodellen?

5.2 Distriktsmodellen leder lätt till att en övervägande del av den primärkommunala budgetmakten överförs till samkommun med indirekta val.

Regionkommunsmodellen?

5.3 En bättre balans mellan primärkommun och regionkommun samt med bevarad beskattningsrätt hos primärkommunen

Finns något annat alternativ som vore bäst för regionen och kunde tillämpas i hela landet?

5.4 Ett system med gränslös service, där kommuninnevånaren själv får avgöra av vem eller vilka han/hon vill få servicen. Service- sedel införs inom flere områden

Utveckling i övrigt

Behov av effektiviseringar i regionen gällande verksamhet som främjar medborgarnas välfärd, hälsa och funktionsförmåga? Hur påverkas möjligheterna att utveckla verksamheten av de tre modellerna?

5.5 Välfärd, hälsa och funktionsförmåga är enligt undersökningar på en rätt bra nivå på kustområdet i Österbotten. För att vidareutveckla dessa behövs större stöd från staten och utvecklande av koncept såsom motionsrecept, mera information om motionens betydelse samt kampanjer mot den ökande alkoholanvändningen samt alkoholmissbruk.

Hur skall forskning och utveckling som främjar kommunernas utveckling ordnas i regionen? Påverkas utvecklingen av de tre modellerna?

5.6 Modellerna påverkar inte utan ett större samarbete mellan högskolor och universitet samt kommunfältet behövs.

Vilka statliga normer som gäller kommunal verksamhet behöver ändras och på vilket sätt?

5.7 Den statliga normstyrningen bör minska över lag och den sektorsvisa styrningen från statsmaktens sida bör koordineras så att helheten icke glöms.

Vilka procedurer inom den kommunala verksamheten som bygger på sektorgränser och är byråkratiska behöver ändras och på vilket sätt?

5.8 Utgångspunkten borde vara kommuninnevånarens behov och möjligheter att sköta sina ärenden så långt som möjligt från ”en lucka”.

Vilka av de tjänster som kommunerna respektive staten i dag ansvarar för kunde reduceras eller föras över på någon annan aktör?

5.9 Intressebevakning, konsumentskydd, socialombud samt normerat utkomststöd och underhållsstöd kunde överföras på staten.

Andra aspekter som på grundval av erfarenheter i regionen bör beaktas i reformen?

5.10 Språklagens bestämmelser så att oberoende av modell, servicen kan garanteras på kundens modersmål och administrationen ordnas utan att inverka på språkmajoriteten.

SAMARBETE ENLIGT LAG

Samkommuner

Vasa Sjukvårdsdistrikt sk (specialsjukvård)

- **Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby**, Oravais Vörå, Maxmo, Korsholm, Vasa, Malax Korsnäs, Närpes, Kaskö, Kristinestad, Jurva, Lillkyro, Laihela, Larsmo, Jakobstad, Pedersöre

Österbottens förbund sk (regional planering)

- **Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Kronoby, Nykarleby**, Oravais Vörå, Maxmo, Korsholm, Vasa, Malax Korsnäs, Närpes, Kaskö, Kristinestad, Lillkyro, Storkyro, Laihela

Kårkulla sk (specialomsorger)

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Kronoby, Nykarleby + alla övriga tvåspråkiga kommuner i svenskfinland

Eskoo ky (specialomsorgstjänster finskspråkiga)

- Alla kommuner i Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten

Mellersta Österbottens centralsjukhus

- Kronoby

Avtalsbaserat

Mellersta Österbottens och jakobstadsområdets räddningsområde

(räddningstjänster)

- Karleby, **Larsmo, Jakobstad, Kronoby**, Kälviå, Himango, Lochteå, Kannus, Kaustby, Ullava, Perho

Vasa räddningsområde (räddningstjänster)

- Vasa, **Pedersöre, Nykarleby**, Oravais, Vasa, Korsholm, Malax, Närpes, Kaskö, Kristinestad, Lillkyro, Storkyro, Laihela

FRIVILLIGA SAMKOMMUNER

Malmska hälso- och sjukvårdsområdet sk (hälso- och sjukvård)

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre

Optima sk (yrkesutbildning, andra stadiet)

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby, Karleby, Oravais

Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur

(yrkesutbildning, andra stadiet)

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby, Karleby, Oravais, Vörå, Maxmo, Korsholm, Vasa, Malax, Korsnäs, Närpes, Kaskö, Kristinestad

Samkommunen för Kronoby Folkhögskola

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Kronoby, Karleby

Keski-Pohjanmaan liitto

- Kronoby delmedlem

Mellersta Österbottens utbildningskoncern- Keski-Pohjanmaan koulutus-kuntayhtymä

- Kronoby avtalskommun
- Oravais och Pedersöre avtalskommuner, medlemskommuner Halsua, Himango, Kannus, Kaustby, Karleby, Kälviå, Lochteå, Lestijärvi, Perho, Jakobstad, Sievi, Toholampi, Ullava, Vetil

Aktiebolag**Ekorosk Ab**

(avfallshantering)

- Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby, Larsmo, Pedersöre, Oravais, Karleby, Evihörvi, Vetil, Alahärmä, Korteshjärvi, Lochteå, Kälviå

Concordia

(näringslivstjänster)

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby (Oravais köptjänster)

Avtalsbaserat frivilligt samarbete**Avfallsnämnden**

- Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby, Larsmo, Pedersöre, Oravais, Karleby, Evihörvi, Vetil, Alahärmä, Korteshjärvi, Lochteå, Kälviå

Jungmans skola

(undervisning av gravt handikappade)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby

Avtal om undervisning för finskspråkiga elever åk 1-9

- Jakobstad, Larsmo

- Kronoby – Karleby/Kaustby

Jakobstadsnejdens musikinstitut (avtal)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby

Mellersta Österbottens musikinstitut

- Kronoby

Alheda reningsverk

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby

Norra Ligan (avtal)

(arbetar- och medborgarinstituten – högskolekurser)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby, Karleby

Skuldrådgivningstjänster

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Kronoby

Konsumentombudsmannatjänster

- Karleby, Larsmo, Kronoby

Omhändertagande av djur (avtal)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre
- Kronoby - Kalliokangas

LPA-områden

- Kronoby, Karleby
- Pedersöre, Larsmo, Jakobstad

Familjerådgivning

(tillsammans med församlingarna)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby,

Socialombudsmannatjänster

- Karleby, Larsmo, Kronoby

Samanskaffningar :

Tekniska sektorn (gemensamma beslut)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby

Bildningsväsendet (gemensam offertbegäran)

- Jakobstad, Larsmo, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby

Måltidsservice

(under utredning)

- Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Malmska hälso- och sjukvårdsområdet, Optima

-----
Riksåttan intresseförening

- Samliga kommuner vid riks8

Kommunala samarbetsnämnden i Pedersörenejden

Samarbetskommittén med Karleby

Viexpo

Österbottens handelskammare

Österbottens företagarförening

Abilita

Kvarkenrådet

Österbottens vattenskyddsförening

Larsmo-Öjasjöns regleringsbolag

A-kliniken
_____